

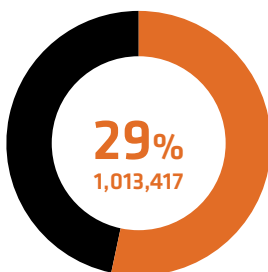

Cartografierea implicării diasporei MOLDOVA

Statistica diasporei

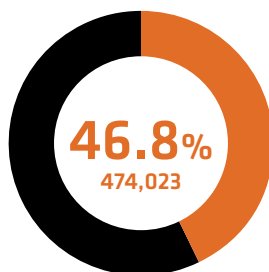
Emigrarea¹

% emigranți din
totalul populației²

♂ 46.8%
♀ 53.2%

Din care X
% în UE

♂ 43.1%
♀ 56.9%

% Remitențe în Produsul Intern Brut:

14.1%

Fluxul de remitențe (milioane USD): 2,037

Principalele țări de destinație

Rusia	294,245
Italia	188,923
România	177,482
Ucraina	151,242
SUA	47,437

Drepturile politice

Cetățenie dublă³

Dreptul de vot în alegerile generale
pentru cetățenii domiciliiați peste
hotare⁴

Votarea în străinătate:

În ambasade /consulate

Terminologia: Cadrul legal al Republicii Moldova utilizează termenul diaspora. Strategia națională Diaspora 2015-2025 definește Diaspora ca fiind “cetățenii Republicii Moldova, stabiliți temporar sau permanent peste hotarele țării, persoanele originare din Republica Moldova și descendenții lor, precum și comunitățile formate de aceștia.”⁵

1 https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/data/UN_MigrantStockByOriginAndDestination_2019.xlsx

2 [https://population.un.org/wpp/Download/Files/1_Indicators%20\(Standard\)/EXCEL_FILES/1_Population/WPP2019_POP_F01_1_TOTAL_POPULATION_BOTH_SEXES.xlsx](https://population.un.org/wpp/Download/Files/1_Indicators%20(Standard)/EXCEL_FILES/1_Population/WPP2019_POP_F01_1_TOTAL_POPULATION_BOTH_SEXES.xlsx)

3 Capitolul IV din Legea privind cetățenia Republicii Moldova utilizează termenul cetățenie multiplă. Legea privind cetățenia Republicii Moldova NR. 1024 din 2 iunie, 2000. <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=311522&lang=2>

4 Art. 29 din Codul Electoral al Republicii Moldova reglementează aspectele formării și funcționării secțiilor de votare și ale birourilor secțiilor de votare de peste hotare; Art 2(3) stabilește principiile alegerilor generale, <https://promolex.md/12871-opinia-promo-lex-asupra-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-si-completarea-unor-acte-legislative-drepturile-speciale-ale-alegatorilor-din-diaspora-nr-217-din-26-06-2018/?lang=ro>

5 Definiția Diasporei este luată din Capitolul II alineatul 7 “J” a Hotărârii Guvernului Nr. 657 din 6 noiembrie, 2009 “pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului limită a Cancelariei de Stat. Hotărârea Guvernului Nr. 657 din 6 noiembrie, 2009. “Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului limită a Cancelariei de Stat” <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=332599&lang=2>. aceeași definiție este utilizată și în Strategia Națională Diaspora-2025, pag. 83

Politica privind Diaspora 2015-2025

În urma consultărilor cu comunitățile de moldoveni de peste hotare, a fost adoptată Strategia Națională Diaspora 2015-2025⁶⁷ (Hotărârea Guvernului Nr. 200 din 26.02.2016). Ulterior a fost elaborat Planul de Acțiuni pentru implementarea strategiei. Planul de Acțiuni include următoarele 4 obiective:

- Elaborarea și dezvoltarea cadrului strategic și operațional al domeniului diasporă, migrație și dezvoltare. Acest concept a fost inițiat în Republica Moldova și promovat de către aceasta și pe plan global;
- Asigurarea drepturilor diasporei și consolidarea încrederii;
- Mobilizarea, valorificarea și recunoașterea capitalului uman al diasporei;
- Implicarea directă și indirectă a diasporei în dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova.

Cadrul legal și de politici

- 2023** ● **Programul național „Diaspora”, pentru anii 2024-2028⁹** are drept scop să contribuie la consolidarea legăturii statului cu diaspora și să valorifice expertiza și capitalul uman al diasporei. Programul prevede crearea unei unități de suport pentru cetățenii Republicii Moldova la revenirea în țară și stimularea implicării diasporei în diferite domenii precum și un mecanism de revenire și angajare a absolvenților și studenților moldoveni din universitățile străine.

» Tendințe:

Strategia Națională Diaspora și Planul de Acțiuni au contribuit la colaborarea dintre Guvern, autoritățile publice locale, societatea civilă din Moldova și diaspora. Acestea consolidează și extind abordarea transversală în politicile pentru diaspora, migrație și dezvoltare, precum și implică cooperarea cu diaspora pentru dezvoltarea Republicii Moldova. În practică, există multe inițiative de utilizare a potențialului social și economic al diasporei împreună cu programe de promovare a identității naționale, tradițiilor și patrimoniului cultural.

În plus, reintegrarea este o prioritate pentru Guvern.¹⁰ Moldova a lansat un ghid de (re)integrare, care are ca și scop elaborarea programelor și serviciilor de reintegrare pentru cetățenii moldoveni reîntorși. Acesta include informații și asistența pentru găsirea locurilor de muncă potrivite, însușirea cunoștințelor și abilităților, inițierea și gestionarea afacerilor în Republica Moldova.

✪ Realizări :

Zilele Diasporei se organizează anual în Moldova din anul 2004.¹¹ Evenimentele includ activități cum ar fi seminare tematice și consultări cu diaspora, forumuri de afaceri, expoziții cu meșteșuguri, evenimente culturale și gastronomice.

6 Strategia Națională Diaspora 2025 a Republicii Moldova, https://brd.gov.md/sites/default/files/sn_diaspora_2025_web.pdf

7 Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 200 din 26.02.2016

8 Guvernul Republicii Moldova (2019): Planul de Acțiuni, https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/proiectul_25_0.pdf

9 <https://gov.md/ro/content/guvernul-aprobat-programul-national-diaspora-pentru-anii-2024-2028>

10 BRD (2018): <http://brd.gov.md/ro/content/rukovodstvo-po-reintegracii-grazhdan-respubliki-moldova-kotorye-vernulis-iz-za-rubezha-0>

11 <https://www.facebook.com/events/chisinau-moldova/moldovan-diaspora-days-20188th-diaspora-congress/2141974252793351/>

Angajamentul politic al diasporei moldovenești a crescut de-a lungul anilor, iar în 2019, guvernul a creat și ales reprezentanți individuali în 14 circumscripții electorale pentru diaspora pentru alegerile parlamentare.

Obstacole

- **Digitalizarea:** Există o **lipsă de produse electronice** care să faciliteze accesul diasporei la serviciile online de calitate create de autoritățile naționale. În plus, încă există unii cetățeni moldoveni care nu pot accesa serviciile electronice prestate de guvernul Republicii Moldova sau nu au interes pentru astfel de canale de comunicare și servicii electronice.
- **Reprezentarea politică:** În 2017, Republica Moldova a adoptat modificări fundamentale la Codul Electoral¹². Datorită numărului mare de cetățeni moldoveni domiciliați peste hotare, criteriile de formare a circumscripțiilor uninominale reprezintă o problemă considerabilă, ce are un impact politic puternic asupra alegătorilor stabiliți în diferite țări care doresc să sprijine diferite partide politice. Anterior alegerilor din 2019, OSCE și APCE și-au exprimat îngrijorarea față de lipsa de transparență a criteriilor de determinare a numărului secțiilor de votare din străinătate și au menționat că noul sistem electoral era contrar recomandărilor anterioare¹³.

Practici eficiente și inovative

Diaspora Engagement Hub¹⁴

este un program guvernamental creat în 2016 pentru cetățenii moldoveni aflați peste hotare de cel puțin 2 ani, care sunt experți de înaltă calificare și doresc să coopereze cu reprezentanții instituțiilor guvernamentale pe 5 domenii prioritare: social, economic, dezvoltare de mediu/ecologică/rurală, justiție, societate civilă. Diaspora Engagement Hub include următoarele sub-programe:

- **Reîntoarcerea Profesională a Diasporei:** granturi oferite profesioniștilor de înaltă calificare pentru încurajarea transferului de capital uman și experienței profesionale pentru dezvoltarea academică, socială și economică a Republicii Moldova prin reîntoarceri profesionale de scurtă durată.
- **Proiecte Inovatoare ale Diasporei:** granturi oferite reprezentanților diasporei pentru implementarea proiectelor și activităților inovative în Moldova, bazate pe transferul de cunoștințe, experiență și cele mai bune practici internaționale.
- **Parteneriate Tematice Regionale:** granturi oferite asociațiilor din diaspora pentru colaborarea și implementarea acțiunilor de dezvoltare socio-economică locală, educație și sănătate.
- **Abilitarea Femeilor din Diaspora:** granturi oferite membrilor diasporei pentru implementarea proiectelor cu scopul îmbunătățirii condițiilor sociale și economice a femeilor migrante prin transferul de cunoștințe și abilități.

TRANSFERUL DE
ABILITĂȚI + FINANȚARE

12 Codul Electoral al Republicii Moldova cu modificări din 2019. <https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/cec-electoral-code-2019.pdf>
13 PACE (2019): Parliamentary elections in the Republic of Moldova: statement by pre-electoral delegation. Available at <http://assembly.coe.int/nw/xml/News/News-View-EN.asp?newsid=7361&lang=2&cat=>
14 BRD (2020): The Diaspora Engagement Hub. Available at <http://brd.gov.md/ro/content/diaspora-engagement-hub-1>

IDENTITATE
+ TINERETDiaspora. Origini. Reîntoarcere¹⁵

DOR are ca scop consolidarea legăturilor emoționale, culturale și de identitate dintre tinerii de generația a doua din diaspora și Republica Moldova. Prima ediție a avut loc în 2013. Taberele de copii¹⁶ din diaspora și taberele de tineret (E-calea spre casă) fac parte din Programul anual DOR.

REMITENȚE ȘI
ANTREPRENORIALProgramul DAR 1+3¹⁷ 2019-2025

Programul DAR are ca scop utilizarea potențialului uman și financiar al diasporei în dezvoltarea socio-economică a Republicii Moldova. Programul DAR se bazează pe principiul de parteneriat 1 + 3: diaspora + guvernul și/sau autoritățile locale + partenerii de dezvoltare și donatorii. Proiectul se axează pe infrastructură; protecția mediului; economie; optimizarea consumului de energie; cultură și protecție socială.

REMITENȚE

Pare 1+1 - Program Național de atragere a remitențelor în economie¹⁸

PARE a fost lansat în 2010 și este conceput să atragă remitențele în economie prin mobilizarea economiilor migranților, stiumularea dezvoltării IMM-urilor și sprijinirea creării locurilor de muncă, în special la nivel local. Pentru fiecare Leu investit din remitențe PARE contribuie cu încă 1 Leu. Programul a sprijinit și cofinanțat 1623 inițiative de afaceri.

Pe baza evaluării de succes a programului, în 2022, guvernul a aprobat o versiune extinsă, formula 1+2, care oferă un sprijin financiar adaptat pentru creșterea întreprinderilor create de migranți.¹⁹

CREAREA DE PROFILURI ȘI
TRANSFERUL DE COMPETENȚE'Diaspora Connect' 2020²⁰

Diaspora Connect, este o platformă lansată în 2020 pentru a servi drept sursă de legătură cu profesioniștii din diasporă (ca un "LinkedIn pentru diaspora moldovenească"). Aceasta este creată cu sprijinul BRD și al societății civile. Diaspora Connect își propune să creeze o comunitate strânsă între moldovenii plecați peste hotare, precum și între diaspora și moldovenii de acasă.

DEZVOLTARE
LOCALĂInițiativa privind migrația și dezvoltarea locală²¹

În perioada 2015-2022, programul "Migrație și dezvoltare locală (MiDL)" a fost conceput pentru a sprijini administrațiile locale din Moldova în elaborarea și implementarea politicilor, metodologiilor și procedurilor legate de emigrație și pentru a le lega de procesele de dezvoltare locală, pe baza unei abordări bazate pe cinci piloni. Peste 116 localități din Moldova au beneficiat de îmbunătățirea mijloacelor de trai și a serviciilor publice locale. Un ghid operațional pentru implicarea diasporei în dezvoltarea locală a fost elaborat pe baza experienței Republicii Moldova. Programul a fost realizat de PNUD și finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare.

15 <https://brd.gov.md/ro/content/programul-pentru-copiii-din-diaspora-dor>

16 <https://gov.md/en/content/over-100-children-youth-diaspora-and-moldova-participated-dor-program>

17 Hotărârea Guvernului Nr. 448-460 of December 7, 2018. https://brd.gov.md/sites/default/files/hg_dar_13.pdf

18 <https://www.odimm.md/en/press/press-releases/4548-one-billion-lei-in-the-country-s-economy-through-pare-1-1>

19 <https://gov.md/en/content/moldovan-government-approves-program-attract-remittances-economy-pare-12>

20 <https://diasporaconnect.md/>

21 <https://www.idiaspora.org/en/learn/resources/public-information-materials/engaging-diasporas-local-development-operational-guide>

Anexă:

Lista Actorilor

Instituții ale Diasporei

- **Instituții Naționale**

- La nivel de ministere

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova <https://cancelaria.gov.md/en/structura>

Acest organ este alcătuit din 27 subdiviziuni interne și 8 instituții subordonate²². Este autoritatea centrală responsabilă de politicile statului în domeniul relațiilor cu diaspora. <https://cancelaria.gov.md/en/structura>.

Comitetul Inter-Ministerial²³

CIDMD a fost creat prin Hotărârea Guvernului Nr. 725 din 08.09.2017²⁴. Are ca scop coordonarea politicilor pentru diaspora, formularea viziunii strategice, precum și asigurarea implementării acțiunilor, programelor și inițiativelor în domeniul diasporei și migrației. Comitetul este format din reprezentanți ai ministerelor și autorităților administrative centrale și este condus de Secretarul General al Guvernului Republicii Moldova.

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

<https://www.mfa.gov.md/en/content/mission-statement>

Ministerul are un rol central în menținerea relațiilor cu moldovenii din străinătate, în special prin misiunile sale diplomatice.

Biroul de Relații cu Diaspora²⁵ <http://brd.gov.md/ro>

BRD a fost creat în 2012. Este o subdiviziune a Cancelariei de Stat, sub coordonarea directă a Prim-Ministrului. BRD elaborează și coordonează politicile naționale pentru și cu participarea diasporei.

22 Hotărârea Guvernului nr.657 din 6 noiembrie, 2009. Ibid.

23 Hotărârea Guvernului Nr 725 din 14 septembrie, 2017 "Cu privire la mecanismul de coordonarea a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării". <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=371433&lang=2>

24 Hotărârea Guvernului Nr 725 din 14 septembrie, 2017 "Cu privire la mecanismul de coordonarea a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării". <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=371433&lang=2>

25 Hotărârea Guvernului Nr 725 din 14 septembrie, 2017 "Cu privire la mecanismul de coordonarea a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării". https://brd.gov.md/sites/default/files/document/attachments/725_diaspora_migration_and_development_decision_government_en.pdf

Organizații ale Diasporei în Europa

Asociația AMOL Franța 2016 <https://www.facebook.com/amol.fr/>

Asociația AMOL activează în Lyon și are ca și scop unirea eforturilor întregii diaspore moldovenești (indiferent de etnie și religie) din regiunile Lyon și Rhône-Alpes-Auvergne pentru promovarea schimburilor culturale, economice și sociale, promovarea și apărarea intereselor diasporei moldovenești în relațiile cu diverse instituții administrative, economice, juridice, sociale și culturale; participarea la promovarea diasporei prin contribuirea integrării acesteia în viața socială a regiunilor; crearea oportunităților de comerț și investiții cu încurajarea parteneriatelor și ajutorului reciproc; ghidarea și informarea moldovenilor nou-veniți în Franța privind procedurile administrative, oferirea de sfaturi pentru o bună integrare.

Asociația Assomoldave Italia 2004

https://www.facebook.com/pg/AssoMoldave/about/?ref=page_internal

Scopul acestei asociații care activează în Roma, este protecția drepturilor civile și universale ale femeilor din Moldova, păstrarea tradițiilor și valorilor culturale și menținerea legăturilor cu țara de baștină.

Deutsch-Moldauischer Freundeskreis eV, Germania 2004 <http://www.ges-moldau.de/ueber-uns/>

☑ **Activități de dezvoltare**

Sarcinile principale ale asociației sunt promovarea coexistenței dintre moldoveni și germani, schimbul cultural dintre cele două țări și păstrarea obiceiurilor tradiționale. Din 2007, organizația este implicată și în proiecte sociale pentru copiii bolnavi și cu dizabilități din Republica Moldova.

Diaspora Connect <https://diasporacconnect.md/>

☑ **Activități de dezvoltare**

Diaspora Connect este o platformă online realizată de asociația neguvernamentală FORTIUS cu sprijinul Fundației Konrad Adenauer. Diaspora Connect își propune să celebreze moldovenii din diaspora, să creeze o rețea de profesioniști care interacționează între ei și să ofere instituțiilor publice, mass-media sau organizațiilor din Moldova posibilitatea de a contacta și colabora cu diaspora.

Asociația INCREDERE Italia 2011 <https://incredere.weebly.com/>

Scopul asociației este de a-i ajuta pe imigranți să se integreze în Italia.

Moldova Institute Leipzig e. V. Germany 2005 <https://www.moldova-institut.org/>

☑ **Activități de dezvoltare**

Scopul asociației este de a promova relațiile și cooperarea dintre Moldova și țările Europei de Est și de Sud-Est și Germania și țările Europei de Vest și Centrale, în special în domeniile științei, educației, mass-media, cooperării pentru dezvoltare, sănătății și afacerilor sociale, cultură, drepturile omului și înțelegere internațională. În plus, asociația promovează transferul de cunoștințe, bune practici (de exemplu, prin instruirea studenților și oamenilor de știință, schimbul de experiență și cooperarea educațională), relații publice și lucru în rețea.

Comunitatea Moldo-Română din Estonia (CASA MARE) Estonia http://www.casamare.ee/?page_id=2

 Activități de dezvoltare

CASA MARE este o asociație voluntară non-profit de interes public, ale cărei domenii principale de intervenție sunt: participarea la politica de integrare din Estonia și contribuția la integrarea comunității moldovenești în dezvoltarea lingvistică și culturală a Estoniei; contribuția la cooperarea pentru dezvoltare și sprijinirea parteneriatelor și colaborarea dintre Estonia și Moldova; și schimbul de informații și practici de activitate în domeniile cooperării pentru dezvoltare, diversității culturale și proceselor de integrare.

E-mail: casamare.ee@gmail.com; vassiliporkul@gmail.com

Redactat de: Dr Olga R Gulina
Editat de: EUDiF
Martie 2020
Actualizat in decembrie 2023

Implemented by

Funded by
the European Union

